

Witteveen+Bos
Van Twickelostraat 2
Postbus 233
7400 AE Deventer
telefoon 0570 69 79 11
fax 0570 69 73 44
www.witteveenbos.nl

onderwerp oplegnotitie combinatiealternatieven
project natuurtoets overnachtingshaven Lobith
opdrachtgever provincie Gelderland
projectcode AH633-1-1
referentie AH633-1/13-002.105
opgemaakt door R. ter Harmsel MSc
goedgekeurd door mr. P.A. Faber
status definitief 02
datum opmaak 23 december 2013
bijlagen -

paraaf

aan provincie Gelderland J. Reyntjes (Jelmer)
T. Liemburg (Tette)

kopie

1. INLEIDING

De Boven-Rijn en Waal behoren tot de drukst bevaren vaarwegen in Nederland. De omvang van het goederenvervoer over water neemt nog jaarlijks toe. In de scheepvaart doet zich bovendien een geleidelijke schaalvergroting voor; de gebruikte schepen worden groter. Om de veiligheid van de scheepvaart te borgen, is wettelijk bepaald dat schippers op gezette tijden rust moeten nemen. Om schippers voldoende gelegenheid te geven te rusten zonder op de rivier voor anker te moeten gaan, realiseert Rijkswaterstaat langs hoofdvaarwegen overnachtingshavens.

In de omgeving van Lobith wil het Ministerie van Infrastructuur en Milieu het aantal ligplaatsen vergroten en ligplaatsen realiseren voor grotere schepen. Provincie Gelderland kijkt samen met Rijkswaterstaat en gemeente Rijnwaarden naar een locatie voor een nieuw te realiseren overnachtingshaven. In een door Witteveen+Bos uitgevoerde natuurtoets [lit. 1] zijn voor de 3 zoekgebieden (Beijenwaard, Bijland en Oude Waal) de effecten in beeld gebracht van een overnachtingshaven. Daarnaast zijn de effecten in beeld gebracht van de modernisering van de bestaande vluchthaven Tuindorp.

De 3 alternatieve zoekgebieden liggen allen (deels) in het Natura 2000-gebied 'Gelderse Poort' (zie afbeelding 1.1). In totaal zijn binnen de 3 zoekgebieden 11 alternatieven geformuleerd. Dit betreft 10 locaties voor een nieuwe overnachtingshaven. Het 11^e alternatief betreft het moderniseren van de bestaande vluchthaven Tuindorp. Alle alternatieven zijn uitgebreid beschreven en getoetst in de achterliggende natuurtoets [lit. 1].

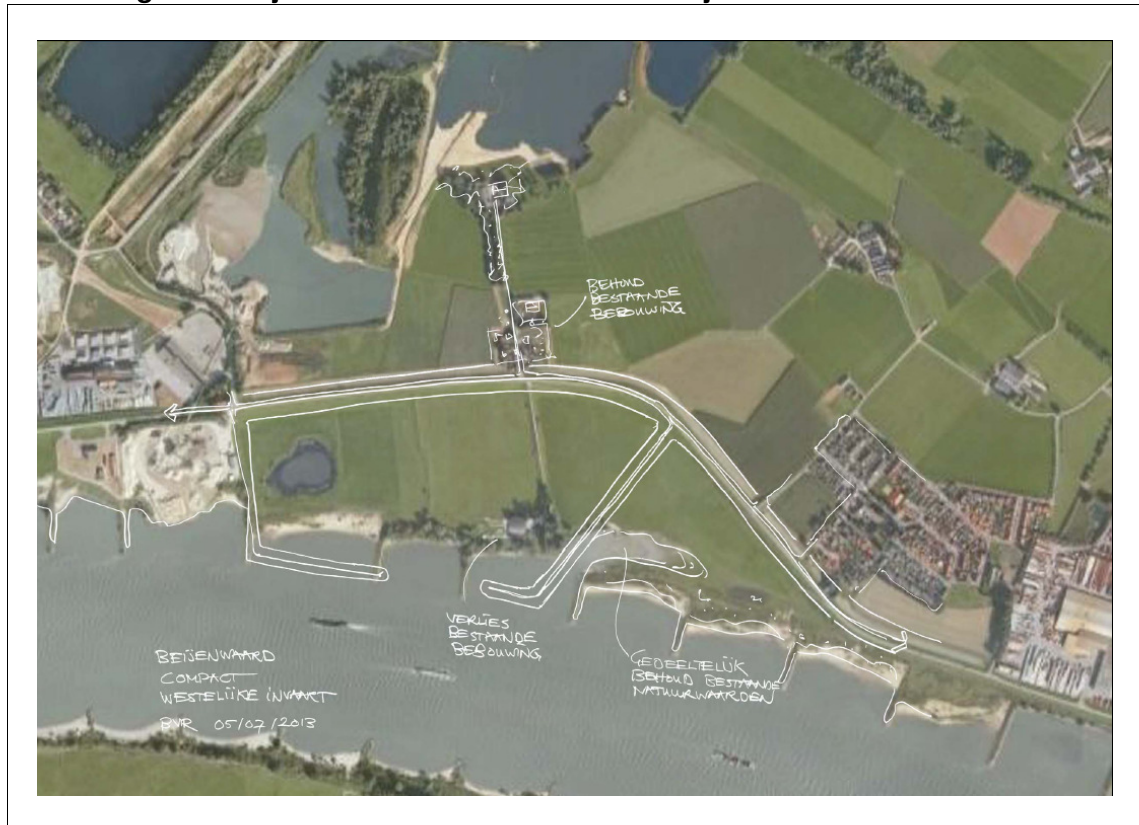
Omdat op basis van het recent opgeleverde behoefteonderzoek [lit. 2] is gebleken dat de realisatie van enkel een kleine overnachtingshaven niet voldoet aan de behoefte, is besloten om tevens inzichtelijk te maken wat de effecten zijn van het realiseren van 2 combina-

ties, waarbij zowel de bestaande vluchthaven Tuindorp gemoderniseerd wordt, als een nieuwe haven gerealiseerd wordt. De haalbaarheid van de realisatie van deze nieuwe haven is het hoogst gebleken binnen het zoekgebied Beijenwaard in de vorm van een grote dan wel een kleine buitendijkse variant. Deze twee alternatieven worden in deze oplegnotitie getoetst, waarbij de achterliggende natuurtoets en bijbehorende bijlagen als brondocument dient. Op de afbeeldingen 1.1 en 1.2 zijn beide buitendijkse alternatieven in het zoekgebied Beijenwaard weergegeven. Voor de modernisering van de bestaande vluchthaven Tuindorp is geen aanvullende schetstekening gemaakt, omdat deze modernisering naar verwachting geheel plaatsvindt binnen de grenzen van de huidige haven.

Afbeelding 1.1. Beijenwaard groot buitendijks

Afbeelding 1.2. Beijenwaard - kleine haven buitendijks

2. METHODE

De natuurtoets [lit. 1] die is uitgevoerd om de effecten van de realisatie van een overnachtingshaven te toetsen, dient als brondocument voor de beoordeling van beide genoemde combinatiealternatieven. De effecten worden voor de combinatiealternatieven worden beschreven, waarbij onderscheid gemaakt wordt tussen de verschillende wetten en beleidsregels. Aanvullende kwantitatieve berekeningen zijn uitgevoerd om de effecten door stikstofdepositie en geluidsverstoring in beeld te brengen. Hierbij worden de gevolgen zowel met als zonder het gebruik van walstroom doorgerekend.

3. AANVULLENDE BEREKENINGEN

3.1. Stikstofdepositie

Witteveen+Bos heeft in de eerder bedoelde natuurtoets het effect van de verschillende alternatieven van de te realiseren overnachtingshaven op het stikstofdepositieniveau in het nabijgelegen Natura 2000-gebied 'Gelderse Poort' in beeld gebracht. De habitattypen H3150, H3270, H6510A en H91E0A worden negatief beïnvloed door de verhoogde stikstofdepositie rondom de Beijenwaard. Als aanvulling op dit onderzoek heeft Witteveen+Bos de depositie berekend van de combinaties van de alternatieven 'Tuindorp' en 'Beijenwaard Buitendijks compact' en de alternatieven 'Tuindorp' en 'Beijenwaard Buitendijks groot'.

3.1.1. Uitgangspunten

De toetsing van de stikstofdepositiebijdrage is gebaseerd op een vergelijking van de depositie in de huidige situatie met de depositie in de plansituatie (2020) en een vergelijking van

de depositie in de autonome ontwikkeling met de depositie in de plansituatie (2030). De uitgangspunten die zijn gehanteerd bij de berekening van de stikstofdepositie worden uitgebreid beschreven in het rapport 'Overnachtingshaven Lobith stikstofdepositieonderzoek' dat bij de natuurtoets [lit. 1] als bijlage aanwezig is.

3.1.2. Resultaten

De resultaten van de berekeningen van het planeffect op de stikstofdepositie van de combinaties van de alternatieven 'Tuindorp' en 'Beijenwaard Buitendijks compact' en de alternatieven 'Tuindorp' en 'Beijenwaard Buitendijks groot' zijn weergegeven in tabel 3.1. Beide combinaties zorgen in de 'Gelderse Poort' voor een depositietoename indien er geen gebruik wordt gemaakt van walstroom en een depositieafname indien er wel gebruik wordt gemaakt van walstroom. In deelgebied Beijenwaard is een depositietoename te zien rondom het plangebied en rondom het plangebied Tuindorp is een depositieafname te zien. Bij de variant 'groot buitendijks' overlapt circa 45 ha van het plangebied met het Natura 2000-gebied 'Gelderse Poort' en bij de variant 'compact buitendijks' is dat circa 29 ha. In bijlage I is de achtergrondrapportage van deze berekeningen met contourenkaarten van de effecten op de stikstofdepositie opgenomen.

Tabel 3.1 Planeffect alternatieven Beijenwaard buitendijks in combinatie met Tuindorp

alternatief	plangebied (ha) ^a	walstroom	jaar	depositieverschil ^b			
				minimum mol/ha/jr	maximum mol/ha/jr	gemiddeld mol/ha/jr	totaal mol/jr
compact buitendijks	29	nee	2020	- 12	56	0,11	639 (0,01 %)
			2030	- 12	56	0,11	639 (0,01 %)
		ja	2020	- 49	21	- 0,06	- 384 (0,00 %)
			2030	- 49	21	- 0,06	- 384 (0,00 %)
groot buitendijks	45	nee	2020	- 12	77	0,14	845 (0,01 %)
			2030	- 12	77	0,14	845 (0,01 %)
		ja	2020	- 49	23	- 0,05	- 287 (0,00 %)
			2030	- 49	23	- 0,05	- 287 (0,00 %)

^a Oppervlak van plangebied dat binnen het Natura 2000-gebied de Gelderse Poort ligt.

^b Buiten het plangebied.

3.2. Geluid

Witteveen+Bos heeft in de natuurtoets het effect van de verschillende alternatieven van de te realiseren overnachtingshaven op de geluidsverstoring in het nabijgelegen Natura 2000-gebied 'Gelderse Poort' in beeld gebracht. Als aanvulling op dit onderzoek heeft Witteveen+Bos de geluidsverstoring berekend van de combinaties van de alternatieven 'Tuindorp' en 'Beijenwaard Buitendijks compact' en de alternatieven 'Tuindorp' en 'Beijenwaard Buitendijks groot'.

3.2.1. Uitgangspunten

De uitgangspunten die zijn gehanteerd bij de berekening van de geluidsverstoring worden uitgebreid beschreven in het rapport 'MER Overnachtingshaven Lobith akoestisch onderzoek' dat bij de natuurtoets [lit. 1] als bijlage aanwezig is.

3.2.2. Resultaten

In onderstaande tabel 3.2 is het oppervlak binnen het Natura 2000-gebied 'Gelderse Poort' met een gecumuleerde geluidsbelasting van meer dan 42 dB respectievelijk 47 dB als gevolg van de beschreven activiteiten [lit. 1] weergegeven, afgerond op tientallen hectare. Kaarten met de verstoringscontouren van de berekende scenario's zijn weergegeven in de uitgevoerde natuurtoets [lit. 1].

Tabel 3.2. Geluidsbelast oppervlak Gelderse Poort in hectaren, zonder walstroom

alternatief	42 tot 47 dB	meer dan 47 dB	totaal
Grote haven buitendijks + Tuindorp	323	240	563
Kleine haven buitendijks + Tuindorp	335	231	566

Het verschil met de referentiesituatie (353 ha in de 42 tot 47 dB contour en 209 in de meer dan 47 dB contour) is beperkt. De afname in geluidsbelast oppervlak in de 42 tot 47 dB(A) contour is terug te zien in de directe omgeving van de huidige vluchthaven Tuindorp. Dit is een logisch gevolg van het verlagen van het aantal ligplaatsen. Het oppervlak onverstoord oppervlak (lager van 42 dB(A)) is hier dus toegenomen. Dit betekent een positief effect op het leefgebied van bosvogels die hier aanwezig zijn. Dit leefgebied is echter beperkt tot hoofdzakelijk de oevers van de Bijland, aangezien de Bijland zelf geen direct deel van het leefgebied uitmaakt. Positieve effecten op instandhoudingsdoelen zijn dan ook verwaarloosbaar. De toename in geluidsbelast oppervlak in de meer dan 47 dB(A) contour is terug te zien direct rondom de havenalternatieven in de Bijenwaard. Dit betekent, naast het areaal dat fysiek verdwijnt als gevolg van de realisatie van één van de alternatieven, de omliggende gebieden tevens verstoord worden.

Vervolgens is het effect van het realiseren van walstroom in kaart gebracht, zoals weergegeven in onderstaande tabel.

Tabel 3.1. Geluidsbelast oppervlak Gelderse Poort in hectaren, met walstroom

alternatief	42 tot 47 dB	meer dan 47 dB	totaal
Grote haven buitendijks + Tuindorp	328	233	561
Kleine haven buitendijks + Tuindorp	347	217	564

4. TOETSING

4.1. Flora- en faunawet

In het deelgebied Beijenwaard zijn binnen de grenzen van de buitendijkse alternatieven diverse beschermde soorten aangetroffen. Voor tabel 1 soorten, waarvoor een vrijstelling geldt in het kader van ruimtelijke ingrepen en ontwikkeling, wordt verwezen naar het brondocument [lit. 1]. Zwaarder beschermde soort(groep)en die zijn aangetroffen, worden hieronder per soortgroep behandeld. Indien de alternatieven binnen de Beijenwaard onderscheidend zijn wat betreft effecten op de aangetroffen soorten, wordt dit onderscheid helder gemaakt.

Binnen de grenzen van de huidige vluchthaven Tuindorp en de directe omgeving daarvan zijn eveneens een aantal beschermde soort(groep)en aangetroffen. De gecombineerde effecten van zowel modernisatie van Tuindorp als een nieuwe realisatie van een haven in de Beijenwaard, worden in onderstaande paragrafen besproken. Zwaarder beschermde soorten worden hieronder behandeld (tabel 2 en 3). Licht beschermde soorten van tabel 1, waarvoor een vrijstelling geldt, zijn behandeld in het brondocument [lit. 1].

4.1.1. Vaatplanten

Gegevens

In de Beijenwaard zijn geen zwaarder beschermde vaatplanten aangetroffen. Op de Tolkamerdijk, grenzend aan Tuindorp, zijn grote aantallen veldsalie (tabel 2-soort) aangetroffen. Deze dijk zelf maakt echter geen deel uit van het plangebied voor de modernisering van de huidige vluchthaven.

Conclusie

De combinatie van een haven in het buitendijkse gebied van de Beijenwaard en modernisering van Tuindorp, leidt niet tot negatieve effecten op zwaarder beschermde vaatplanten. Er is geen onderscheidend effect tussen de grote of de kleine variant.

4.1.2. Grondgebonden zoogdieren

Gegevens

In de plas in het westen van het buitendijkse plangebied Beijenwaard, zijn 3 beverburchten aangetroffen. Meerdere bevers, tot 3 tegelijk, zijn waargenomen in de plas. Het schiereiland ten oosten hiervan wordt intensief gebruikt als foerageergebied. De 3 burchten verdwijnen als gevolg van elk van de twee alternatieven. Bij het realiseren van de grote variant verdwijnt eveneens het foerageergebied op het schiereiland. Aangezien dit hoogstwaarschijnlijk gebruikt wordt door de bevers uit de burchten in de poel, die als gevolg van de realisatie van de haven op deze locatie sowieso zullen verdwijnen, brengt dit geen aanvullend onderscheidend effect met zich mee.

Ten noorden van de huidige vluchthaven Tuindorp ligt een beverburcht aan de oevers van de Bijland, die echter buiten het plangebied voor de modernisering valt. Wanneer de modernisering van Tuindorp niet leidt tot aanvullende verstoring door licht of geluid of optische verstoring, is het de verwachting dat de dieren in deze burcht niet negatief beïnvloed worden. Aangezien de modernisering plaats vindt binnen de grenzen van de huidige vluchthaven en het aantal ligplaatsen verkleind wordt, zijn daarom geen aanvullende negatieve effecten te verwachten.

Conclusie

De combinatie van een haven in het buitendijkse gebied van de Beijenwaard en modernisering van Tuindorp, leidt tot negatieve effecten op de aanwezige populatie bevers. Dit betekent een overtreding van artikel 11 van de Ffw. De effecten zijn echter niet groter dan het enkel realiseren van een nieuw overnachtingshaven buitendijks in de Beijenwaard. Er is geen onderscheidend effect tussen de grote of de kleine variant.

4.1.3. Vleermuizen

Gegevens

Het buitendijkse plangebied in de Beijenwaard maakt onderdeel uit van het foerageergebied van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en rosse vleermuis. Een paarverblijf van de gewone dwergvleermuis bevindt zich aan het huis aan de Ameidsedam 3. Dit verblijf verdwijnt als gevolg van de realisatie van de buitendijkse haven bij beide alternatieven. Ook foerageergebied verdwijnt als gevolg van beide alternatieven.

Rond de huidige vluchthaven Tuindorp is foerageergebied van gewone en ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis en laatvlieger aanwezig. De dieren foerageren vooral langs de oevers en boven het helikopterveldje. Boven de vluchthaven zelf wordt weinig gefoeraard. Over de Tolkamerdijk lopen meerdere vliegroutes voor gewone dwergvleermuizen.

Conclusie

De combinatie van een haven in het buitendijkse gebied van de Beijenwaard en modernisering van Tuindorp, leidt tot negatieve effecten op de vleermuizen. De aantasting van foerageergebied is echter beperkt en leidt niet tot aantasting van de vaste rust- en verblijfplaatsen in de omgeving. Indien verstoring door licht en geluid als gevolg van de modernisatie en realisatie van de nieuwe overnachtingshaven beperkt blijft tot binnen de haven grenzen zelf, is voldoende alternatief foerageergebied aanwezig in de directe omgeving van de havens, met name rondom de Bijland en de Oude Waal en bij de Beijenwaard in de omgeving van de ten noorden gelegen boerderijen en waterpartijen. De vliegroute boven de Tolkamerdijk blijft naar verwachting behouden, mits verstoring door licht niet toeneemt. Als gevolg van de realisatie verdwijnt echter, ongeacht de gekozen buitendijkse variant, de paarlocatie van de gewone dwergvleermuis bij de Ameidsedam 3. Indien deze verblijfplaats niet voldoende gemitigeerd kan worden en/of er geen alternatieven in de omgeving aanwezig zijn, betekent dit een overtreding van de Ffw. Er is geen onderscheidend effect tussen de grote of de kleine variant.

4.1.4. Vogels

Gegevens

Binnen de plangebieden voor de buitendijkse havens in de Beijenwaard zijn twee nestlocaties van huismussen aangetroffen in de woning aan de Ameidsedam 2. Deze woning verdwijnt als gevolg van beide alternatieven. Overige soorten met jaarrond beschermde nesten zijn niet aangetroffen in of direct buiten de zoekgebieden. Ten noordoosten van Tuindorp bevindt zich een broedlocatie van de huismus. Enkele buizerdnesten zijn aanwezig ten westen en ten noorden van de vluchthaven. Deze nesten verdwijnen echter niet als gevolg van de modernisering van Tuindorp en worden naar verwachting ook niet aanvullend verstoord in vergelijking met de huidige situatie.

Conclusie

De combinatie van een haven in het buitendijkse gebied van de Beijenwaard en modernisering van Tuindorp, leidt tot het vernietigen van twee nestlocaties van de huismus aan de Ameidsedam 2. Indien deze verblijfplaatsen niet voldoende gemitigeerd kunnen worden

en/of er geen alternatieven in de omgeving aanwezig zijn, betekent dit een overtreding van de Ffw, waarvoor enkel ontheffing verleend kan worden op basis van een belang uit de Vogelrichtlijn. Er is geen onderscheidend effect tussen de grote of de kleine variant.

4.1.5. Amfibieën

Gegevens

In de plas in het westen van het buitendijkse plangebied in de Beijenwaard zijn poelkickers aanwezig. Deze plas verdwijnt als gevolg van de realisatie van de haven, ongeacht de gekozen variant. Ook het landhabitat wat rond deze plas aanwezig is verdwijnt. Amfibieën komen niet voor binnen de grenzen van de bestaande vluchthaven Tuindorp.

Conclusie

De combinatie van een haven in het buitendijkse gebied van de Beijenwaard en modernisering van Tuindorp, leidt tot het vernietigen van het leefgebied van de populatie poelkickers in de Beijenwaard. Indien dit leefgebied niet voldoende gemitigeerd kan worden en/of er geen alternatieven in de omgeving aanwezig zijn, betekent dit een overtreding van de Ffw. Er is geen onderscheidend effect tussen de grote of de kleine variant.

4.1.6. Vissen

Gegevens

In de plas in het westen van het buitendijkse plangebied in de Beijenwaard zijn bittervoorns aanwezig. Het gaat naar verwachting om een grote populatie. Ook mosselen, waar deze soort van afhankelijk is voor de voortplanting, zijn aangetroffen. Deze plas verdwijnt als gevolg van de realisatie van de haven, ongeacht de gekozen variant. Kleine modderkruiper en rivierdonderpad zijn niet aangetroffen, echter gezien de bekende verspreiding van deze soorten binnen het riviereengebied, kan aanwezigheid ten tijde van de werkzaamheden niet geheel worden uitgesloten. Er wordt daarom vanuit gegaan dat deze soorten in de oeverzone van de Rijn aanwezig zijn, mogelijk slechts in lage dichtheden. Dit geldt tevens voor de oeverzone nabij de ingang van de vluchthaven Tuindorp. De realisatie van de overnachtingshaven tast dit leefgebied op beide locaties aan.

Conclusie

De combinatie van een haven in het buitendijkse gebied van de Beijenwaard en modernisering van Tuindorp, leidt tot het vernietigen van het leefgebied van de populaties kleine modderkruiper, rivierdonderpad en bittervoorn. De negatieve effecten zijn hierbij het grootst op de bittervoorns in de plas in het buitendijkse deel van de Beijenwaard, aangezien deze plas in zijn geheel verdwijnt. De effecten op de aanwezige soorten in de oeverzone van de Rijn zijn beperkt, aangezien het hier slechts een beperkt deel van het totale biotoop langs de Rijn oevers betreft. Er is wel sprake van overtreding van de Ffw. De effecten van het combineren van de modernisatie van Tuindorp en de realisatie van een nieuwe haven in de Beijenwaard zijn echter beperkt ten opzichte van het realiseren van enkel de nieuwe haven. Er is hierbij geen sprake van een onderscheidend effect tussen de grote of de kleine variant.

4.1.7. Conclusie en vergunbaarheid Flora- en faunawet

Als gevolg van de combinatie van het moderniseren van Tuindorp en de realisatie van een nieuwe haven in het buitendijkse plangebied van de Beijenwaard, is sprake van meer negatieve effecten op beschermde soorten dan bij enkel de modernisering of enkel een nieuwe haven. Het zwaartepunt van de negatieve effecten ligt echter, zoals ook in de resultaten van de natuurtoets is beschreven, bij de realisatie van de haven in de Beijenwaard. Binnen

de grenzen van de huidige vluchthaven Tuindorp en de directe omgeving daarvan bevinden zich minder beschermde soorten. De combinatie van beide voornemens levert geen significante aanvullende negatieve effecten op en is naar verwachting vergunbaar, uitgaande van een geldend belang in het kader van de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn.

4.2. Ecologische Hoofdstructuur

4.2.1. Beijenwaard

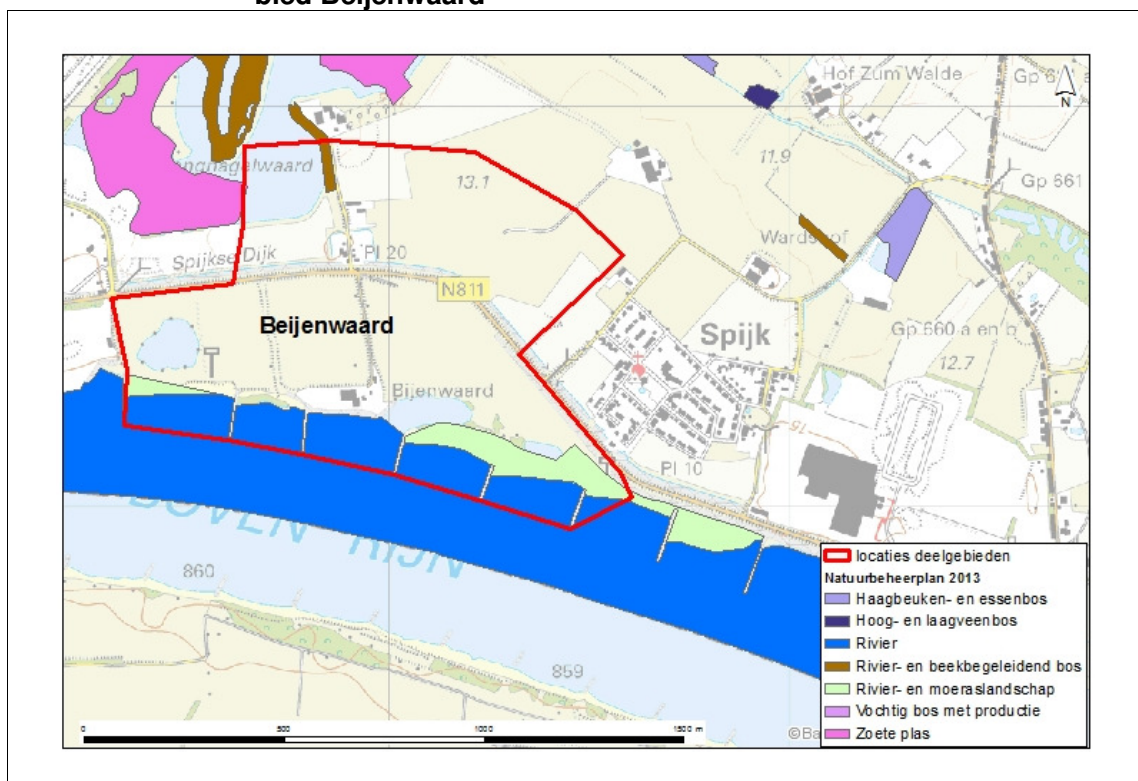
Het ontwikkelen van het alternatief Beijenwaard vindt voornamelijk plaats op een locatie met de waarde EHS-verweving. Daarnaast zijn echter de kribbes langs de Rijn aangewezen als EHS-natuur. Afhankelijk van het alternatief dat gekozen wordt kan er ook een inbreuk op EHS-natuur landinwaarts worden gemaakt. In tabel 4.1 staan de arealen van EHS-natuur en EHS-verweving weergegeven.

Tabel 4.1. Oppervlaktes (ha) 'EHS Natuur' en 'EHS verweven' in alternatieven Beijenwaard (o.b.v. Streekplan 2005 EHS begrenzing 2009)

deelgebied	variant	natuur	verweven	totaal
Beijenwaard	klein buitendijks	0,96	31,73	32,69
	groot buitendijks	3,12	46,66	49,78

De ligging van de natuurdoeltypen binnen deelgebied Beijenwaard is weergegeven in afbeelding 4.1.

Afbeelding 4.1. Natuurdoeltypen (Natuurbeheerplan 2013, ambitie) binnen deelgebied Beijenwaard

De oppervlaktes van de natuurdoeltypen binnen de alternatieven van deelgebied Beijenwaard staan weergegeven in tabel 4.2.

Tabel 4.2. Oppervlaktes (ha) van natuurdoeltypen alternatieven Beijenwaard

deelgebied	natuurdoeltypen	alternatieven	
		klein buitendijks	groot buitendijks
	rivier	6,19	10,75
	rivier- en moeraslandschap	0,64	3,85
Eindtotaal		6,83	14,60

Voor de prioritaire natuurdoeltypen heeft Gelderland een bijzondere verantwoordelijkheid omdat deze typen nog maar op een beperkt oppervlakte voorkomen en de kwaliteit dikwijls te wensen overlaat [lit. 1]. Hierbij gaat het om de typen natuurlijke bossen, zandverstuivingen, hoogvenen, natte heiden, vennen, natuurlijke beken, blauwgraslanden, bloemrijke graslanden en stroomdalgraslanden. In het zoekgebied Beijenwaard bevinden zich echter geen prioritaire natuurdoeltypen [lit. 1]. Dit geldt tevens voor grote eenheden natuur en stiltegebieden.

Conclusie Beijenwaard

De alternatieven Beijenwaard liggen in een EHS gebied. Het ontwikkelen van deze alternatieven zal grotendeels leiden tot een afname van EHS-verwevingsgebied. Daarnaast gaat ook een klein gebied dat aangemerkt is als EHS-natuur verloren. Dit areaal EHS zal gecompenseerd moeten worden.

Er liggen geen Ecologische verbindingzones (EVZ's) binnen de deelgebieden. De alternatieven liggen aan de randen van de begrensde EHS en hebben daardoor geen versnipperend effect of barrièrewerking. De alternatieven zullen geen effecten hebben op de uitwisselingsmogelijkheden voor planten en dieren.

De zwaar beschermde soorten (tabel 3 van de ffwet en HR- en VR-soorten die aanvullend binnen de provinciale EHS beschermd zijn) die in dit deelgebied leefgebied vinden, zijn; bever, vleermuizen, broedvogels (waaronder soorten met jaarrond beschermde nesten) poelkikker en bittervoorn. Negatieve effecten op Ffw-soorten treden op bij de Beijenwaard alternatieven. De alternatieven Beijenwaard liggen niet in de grote eenheid natuur of stiltegebied. Effecten op deze kernkwaliteiten zijn niet aan de orde.

De alternatieven Beijenwaard tasten de rivier en bijbehorende dynamiek en morfologie EHS niet aan. Effecten op overwinterende en doortrekkende ganzen, eenden en andere watervogels zijn in hoofdstuk 2 (passende beoordeling) van de natuurtoets beschreven.

Conclusie na mitigatie en compensatie

In de natuurtoets [lit. 1] komen mitigerende maatregelen voor soorten en compenserende maatregelen voor soorten en arealen EHS aan bod. Door het uitvoeren van deze maatregelen worden effecten zo veel mogelijk beperkt en gecompenseerd. Negatieve effecten zijn echter ook door het nemen van maatregelen niet geheel te voorkomen. Wanneer kan worden aangetoond dat het plan voor de overnachtingshaven bij Lobith;

- van groot openbaar belang is, en
- er voor deze alternatieven geen reële alternatieven zijn, dan vormt de 'Nee, tenzij-benadering' geen belemmering voor het uitvoeren van de Beijenwaard alternatieven.

4.2.2. Tuindorp

De variant Tuindorp bevat de bestaande haven. Deze ligt binnen de Bijland alternatieven en heeft ruimtebeslag op EHS-natuur. Er zijn geen natuurdoeltypen voor dit deelgebied gedefinieerd. Ook ligt dit deelgebied niet in een grote eenheid natuur of stiltegebied. In de bestaande haven komen waarschijnlijk wel bittervoorns voor.

Conclusie Tuindorp

Bij de modernisering van de huidige vluchthaven Tuindorp, vindt enkel tijdelijke verstoring plaats als gevolg van de werkzaamheden die niet leidt tot relevante effecten. In de eindsituatie verkeert de haven weer in vergelijkbare staat als in de huidige situatie, waardoor geen permanent effect optreedt. De huidige situatie wordt ook reeds verstoord door aanmerend en doorgaand scheepsverkeer, waardoor negatieve effecten tijdens de eindfase verwaarloosbaar zijn.

4.2.3. Conclusie en vergunbaarheid Ecologische Hoofdstructuur

De modernisering van Tuindorp leidt tot slechts tijdelijke en verwaarloosbare negatieve effecten. De effecten van de realisatie van twee havens zijn dan ook feitelijk beperkt tot enkel de effecten van de realisatie van een haven in de Beijenwaard. Hierdoor kan de conclusie zoals deze geformuleerd is in de natuurtoets [lit. 1] overgenomen worden. Realisatie van de overnachtingshaven in het zoekgebied Beijenwaard leidt in beide gevallen tot negatieve effecten op de EHS-gebieden. Hiervoor is compensatie benodigd van de te vernietigen arealen. De verwachting is dat, gezien de geldende belangen, voldaan kan worden aan de eisen vanuit de 'Nee, tenzij'-toets, waardoor vergunbaarheid voor beide alternatieven mogelijk is.

4.3. Natuurbeschermingswet 1998

In de natuurtoets [lit. 1] is geconcludeerd dat realisatie van de buitendijkse haven in de Beijenwaard meerdere negatieve en significant negatieve effecten met zich meebrengt. De effectbepaling is terug te vinden in dit document. De conclusies uit dit brondocument worden hieronder kort herhaald, waarna de cumulatie van effecten bij de realisatie van een nieuwe haven in combinatie met modernisering van Tuindorp wordt beoordeeld.

4.3.1. Effecten buitendijkse alternatieven Beijenwaard

Oppervlakteverlies habitattypen

Bij beide alternatieven treedt oppervlakteverlies op van de habitattypen H3270, H6510A en H91E0A. Bij de grote buitendijkse variant treedt bovendien oppervlakteverlies op van H6120. Deze effecten zijn significant negatief.

Oppervlakteverlies leefgebied habitatsoorten

Bij beide alternatieven treedt oppervlakteverlies op van het leefgebied van rivierprik, bittervoorn, kleine modderkruiper, rivierdonderpad, meervleermuis en bever. Deze negatieve effecten op het instandhoudingsdoel zijn echter niet significant.

Oppervlakteverlies leefgebied broedvogelsoorten

Bij beide alternatieven treedt oppervlakteverlies op van het leefgebied van verschillende broedvogelsoorten. Van significant negatieve effecten is sprake op de instandhoudingsdoelen voor dodaars, aalscholver en kwartelkoning. Niet significant negatieve effecten zijn aanwezig op het leefgebied van de oeverzwaluw.

Oppervlakteverlies leefgebied niet-broedvogelsoorten

Significant negatieve effecten zijn aanwezig bij beide alternatieven op de instandhoudingsdoelen voor fuut, aalscholver, kolgans, grauwe gans, smient, wintertaling, pijlstaart, slobend, nonnetje, meerkoet, kievit, grutto en wulp. Daarnaast is er sprake van een niet significant negatief effect op het instandhoudingsdoel voor krakeend.

Verzuring en vermessing

Significant negatieve effecten treden op t.a.v. het instandhoudingsdoel voor H6510A bij beide alternatieven. Niet significant negatieve effecten treden boven op bij H3150, H3270 en H91E0B.

Veranderingen in (geo)hydrologie

Als gevolg van wijzigingen in de waterhuishouding treden bij beide alternatieven niet significant negatieve effecten op t.a.v. de habitattypen H3150, H3270, H6120, H6430A, H651A, H91E0A en H91E0B.

Verstoring habitatoorten

Als gevolg van een toename in geluidsverstoring, treden bij beide alternatieven niet significant negatieve effecten op t.a.v. het instandhoudingsdoel voor de meervleermuis.

4.3.2. Effecten modernisering Tuindorp

Oppervlakteverlies leefgebied habitatoorten

Bij de modernisering van Tuindorp treedt oppervlakteverlies op van het leefgebied van rivierprik, bittervoorn, kleine modderkruiper en rivierdonderpad. Dit betekent een niet significant negatief effect.

Veranderingen in (geo)hydrologie

Als gevolg van wijzigingen in de waterhuishouding treden bij de modernisatie niet significant negatieve effecten op t.a.v. de habitattypen H3150, H3270, H6120, H6430A, H651A, H91E0A en H91E0B.

4.3.3. Conclusie en vergunbaarheid Natuurbeschermingswet 1998

Bij realisatie van zowel een nieuwe overnachtingshaven buitendijks in de Beijenwaard als modernisering van de bestaande vluchthaven Tuindorp, treden meer negatieve effecten op dan wanneer slechts één van deze opties wordt gerealiseerd. De negatieve effecten als gevolg van de modernisering van Tuindorp zijn echter zeer beperkt, omdat deze locatie in de huidige situatie slechts weinig waarde heeft voor aangewezen soorten en habitattypen hier niet aanwezig zijn. Als gevolg van de combinatiealternatieven treden, in vergelijking met enkel realisatie van een nieuwe haven in de Beijenwaard, cumulatieve effecten op in relatie tot oppervlakteverlies en veranderingen in de (geo)hydrologie. Deze negatieve effecten zijn echter beperkt en zullen niet leiden tot significant negatieve effecten als gevolg van de combinatie van de alternatieven. De conclusies wat betreft vergunbaarheid verandert daarom niet. Dit betekent dat een natuurbeschermingswetvergunning noodzakelijk is en een ADC-toets vereist is voor de significant negatieve effecten op habitattypen, broedvogels en niet-broedvogels als gevolg van oppervlakteverlies, verzuring en vermessing. Deze ADC-toets is ook vereist voor het op te stellen provinciale inpassingsplan.¹ Het is onduidelijk of deze ADC-toets volledig doorlopen kan worden en een vergunning afgegeven kan worden.

¹, Provinciale staten hebben bij de vaststelling van een inpassingsplan de verplichting te toetsen of het plan past binnen de kaders van de Natuurbeschermingswet 1998 (art. 19j Nbw 1998).

4.4. Boswet

Bij de modernisering van de huidige Vluchthaven Tuindorp worden geen bomen gekapt. Het ruimtebeslag is beperkt tot de huidige haven. De Boswet is hier niet van toepassing. Voor alle alternatieven in de Beijenwaard is de Boswet wel van toepassing. Tevens zijn (mogelijk) waardevolle houtopstanden aanwezig volgens de bomenverordening van de gemeente Rijnwaarden. Het aantal aanwezige bomen in de Beijenwaard is echter gering. Afhankelijk van de gekozen variant bestaat er een verschil in de te vellen houtopstanden. De meeste houtopstanden zijn beperkt in omvang maar enkele vormen een zelfstandige eenheid van meer dan 10 are. Plaatselijk zijn knotwilgen of meidoornhagen/struiken aanwezig, die binnen de bomenverordening van de gemeente Rijnwaarden aangewezen (kunnen) zijn als waardevolle houtopstanden.

4.4.1. Conclusie en vergunbaarheid Boswet

De modernisering van Tuindorp heeft geen cumulatieve gevolgen voor de vergunbaarheid van de Boswet. De conclusies uit de natuurtoets met betrekking tot de Beijenwaard zijn daarom direct toepasbaar voor beide combinatiealternatieven. Dit betekent dat een melding gemaakt moet worden van te kappen houtopstanden en dat mogelijk enkele houtopstanden aanwezig zijn als waardevol binnen de gemeentelijke bomenverordening.

5. SAMENVATTING CONCLUSIES EN VERGUNBAARHEID

De uitvoer van de combinatiealternatieven waarbij een buitendijkse haven in de Beijenwaard wordt gerealiseerd naast het moderniseren van Tuindorp, leidt niet tot significante wijzigingen in de conclusies van de toetsing. De negatieve effecten bij de modernisering van Tuindorp zijn zeer beperkt, waardoor deze een verwaarloosbaar effect hebben ten opzichte van de effecten bij de realisatie van een nieuwe haven in de Beijenwaard. Naar verwachting zijn beide combinaties vergunbaar op basis van de Flora- en faunawet, Ecologische Hoofdstructuur en Boswet. Voor de Natuurbeschermingswet dient eerst een ADC-toets doorlopen te worden in relatie tot de significant negatieve effecten op habitattypen, broedvogels en niet-broedvogels.

6. LITERATUUR

1. Witteveen+Bos, 2013. Natuurtoets overnachtingshaven Lobith.
2. Ministerie I&M, RWS WVL, 2 oktober 2013. Toekomstige ligplaatsbehoefte overnachtingshaven Lobith 2013.

BIJLAGE I STIKSTOFDEPOSITIERAPPORT